
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Συνέντευξη

ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

Πρωθυπουργού - Προέδρου του ΠΑΣΟΚ

ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΟΥ ΑΝΤΕΝΝΑ ΤV "Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ"
ΚΑΙ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟ ΓΙΑΝΝΗ ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ

ΠΡΩΤΑ Γ
Κλητ. Πρωθυπουργού
Τηλ. 210 374 1000 / 1001 / 4000
τελ. 210 374 1000 / 4000

Δευτέρα 25 Ιανουαρίου 1999

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ - ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΟΥ ΑΝΤΕΝΝΑ TV "Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ"

ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟ ΓΙΑΝΝΗ ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ 25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1999

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κυρίες και κύριοι καλησπέρα σας. Καλεσμένος απόψε στην "Ωρα της αλήθειας" ο Πρωθυπουργός κ.Κώστας Σημίτης. Για να είμαι ειλικρινής εμείς είμαστε φιλοξενούμενοι του Πρωθυπουργού στο Μέγαρο Μαξίμου. Κύριε Πρόεδρε καλησπέρα σας.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Καλησπέρα σας. Χαίρομαι που είστε εδώ.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είναι μια επετειακή η αφορμή που μας έφερε εδώ. Τρία χρόνια κλείσατε προ τριών ημερών στην πρωθυπουργία, τρία χρόνια μέσα στα οποία συνέβησαν πολλά, καλά και κακά στον τόπο, -θα μιλήσουμε γι' αυτά σε όλη τη διάρκεια της συζήτησης- αλλά είναι και μια τριετία η οποία ζει τα γενέθλιά της σε ένα περίεργο κλίμα, όχι και πολύ ευχάριστο για να είμαι ειλικρινής.

Το κλίμα που προέρχεται από την αναταραχή στο χώρο της παιδείας. Θα ήθελα πραγματικά να μου πείτε πρώτα αν το περιμένατε. Το περιμένατε αυτό το πράγμα, αυτή την αναταραχή ή σας κατέλαβε λίγο εξ απήνης αυτή όλη η ιστορία;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Οτι θα υπήρχε αναταραχή στην παιδεία ήταν αναμενόμενο, γιατί κάνουμε τομές στην παιδεία, οι οποίες δεν είχαν γίνει για πάρα πολλά χρόνια και οι οποίες ήταν απόλυτα αναγκαίες.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Λέτε δηλαδή ότι η μεταρρύθμιση πάντα φέρνει και την αναταραχή.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Κάθε μεταρρύθμιση φέρνει αναταραχή, δεν μπορεί να υπάρχει μεταρρύθμιση η οποία δεν συναντά αντιδράσεις. Αλλιώς θα ήταν απλή διαχείριση.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Καταλαβαίνετε, όμως, υποθέτω παρόλο που δεν έχετε παιδιά στη δευτέρα λυκείου και στο σχολείο, τουλάχιστον ακόμα, ότι αυτό είναι ένα μείζον θέμα για μια ελληνική οικογένεια. Δηλαδή, αναστατώνεται η ζωή της οικογένειας.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Καταλαβαίνω πολύ καλά και έχω συναίσθηση ότι χρειάζεται να δούμε από κοντά το πρόβλημα. Αλλά θα ήθελα, όμως, να δούμε όλο το πρόβλημα. Γιατί και η ελληνική οικογένεια και ο δεκαεξάρης, ο νέος, πρέπει να έχει γνώση τι τον περιμένει αύριο και πώς θα αντιμετωπίσει αυτό το αύριο.

Όσοι έχουν ζήσει στα πανεπιστήμια του εξωτερικού ξέρουν, ότι οι Έλληνες σπουδαστές που έρχονται δεν έχουν το ίδιο επίπεδο ικανότητας και γνώσης με τους σπουδαστές των χωρών αυτών, Γερμανίας, Αγγλίας κλπ.

Έχει, επίσης, διαπιστωθεί ότι κάποιος που δεν πέτυχε στις εξετάσεις εδώ στο πανεπιστήμιο πηγαίνει σε ένα πανεπιστήμιο του εξωτερικού και γυρίζει με καλύτερα εφόδια από εκείνον που πέτυχε και τελείωσε εδώ το πανεπιστήμιο.

Πριν μερικές μέρες ήμουν στην Ισπανία και εκεί συνάντησα πολλούς Έλληνες κι αυτό με ευχαρίστησε ιδιαίτερα, οι οποίοι είχαν κάνει μεταεκπαίδευση στο εξωτερικό, είχαν σπουδάσει στο εξωτερικό, ήταν στελέχη επιχειρήσεων, στελέχη διεθνών οργανισμών. Το συμπέρασμα; Οτι μπορούμε. Μπορούμε αν μας δώσουν τα εφόδια.

Αλλά η δομή της δικής μας εκπαίδευσης δεν δίνει τα εφόδια αυτά, δεν αναπτύσσει αυτό που λέμε την κριτική γνώση, δηλαδή την ικανότητα του παιδιού να αφομοιώνει γνώσεις, να τις εκμεταλλεύεται, να τις αξιοποιεί και να ανταποκρίνεται στα προβλήματα. Το πανεπιστήμιο και το σχολείο οδηγεί στην παπαγαλία.

Χρειάζεται, λοιπόν, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Είναι οπωσδήποτε αναγκαία για να μπορέσει ο νέος και ο τόπος να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της εποχής.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Οι επικριτές σας προφανώς συμφωνούν ότι χρειάζεται εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Λένε δεν χρειάζεται αυτή η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Δεν θα κάνω τη συζήτηση που έκανα την περασμένη Δευτέρα με τον κ.Αρσένη, είχα τη χαρά να τον φιλοξενώ στην εκπομπή...

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Αυτό να το σχολιάσω, σημειώνοντας το εξής: μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση είναι ένα πολύ μεγάλο έργο. Ένα έργο το οποίο χρειάζεται και χρόνο. Όταν αρχίζει από το νηπιαγωγείο και τελειώνει στο πανεπιστήμιο και στις μεταπτυχιακές σπουδές υπάρχουν πάρα πολλές πλευρές οι οποίες χρειάζονται μια συνεχή εξέταση.

Αυτό έχει πει και η κυβέρνηση. Τα θέματα εφαρμογής είναι θέματα που πρέπει να εξεταστούν, να εξετάζονται συνεχώς. Και όμως, για να πετύχει αυτή η εξέταση χρειάζεται να εξεταστούν με ανοιχτά σχολεία, με το να εφαρμόζεται ο νόμος, με το να υπάρχει εμπειρία από πρακτικές, με το να αντλούμε συμπεράσματα από αυτό που συμβαίνει στο σχολείο.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Καταλαβαίνω πολύ καλά και έχω συναίσθηση ότι χρειάζεται να δούμε από κοντά το πρόβλημα. Αλλά θα ήθελα, όμως, να δούμε όλο το πρόβλημα. Γιατί και η ελληνική οικογένεια και ο δεκαεξάρης, ο νέος, πρέπει να έχει γνώση τι τον περιμένει αύριο και πώς θα αντιμετωπίσει αυτό το αύριο.

Όσοι έχουν ζήσει στα πανεπιστήμια του εξωτερικού ξέρουν, ότι οι Έλληνες σπουδαστές που έρχονται δεν έχουν το ίδιο επίπεδο ικανότητας και γνώσης με τους σπουδαστές των χωρών αυτών, Γερμανίας, Αγγλίας κλπ.

Έχει, επίσης, διαπιστωθεί ότι κάποιος που δεν πέτυχε στις εξετάσεις εδώ στο πανεπιστήμιο πηγαίνει σε ένα πανεπιστήμιο του εξωτερικού και γυρίζει με καλύτερα εφόδια από εκείνον που πέτυχε και τελείωσε εδώ το πανεπιστήμιο.

Πριν μερικές μέρες ήμουν στην Ισπανία και εκεί συνάντησα πολλούς Έλληνες κι αυτό με ευχαρίστησε ιδιαίτερα, οι οποίοι είχαν κάνει μετεκπαίδευση στο εξωτερικό, είχαν σπουδάσει στο εξωτερικό, ήταν στελέχη επιχειρήσεων, στελέχη διεθνών οργανισμών. Το συμπέρασμα; Ότι μπορούμε. Μπορούμε αν μας δώσουν τα εφόδια.

Αλλά η δομή της δικής μας εκπαίδευσης δεν δίνει τα εφόδια αυτά, δεν αναπτύσσει αυτό που λέμε την κριτική γνώση, δηλαδή την ικανότητα του παιδιού να αφομοιώνει γνώσεις, να τις εκμεταλλεύεται, να τις αξιοποιεί και να ανταποκρίνεται στα προβλήματα. Το πανεπιστήμιο και το σχολείο οδηγεί στην παπαγαλία.

Χρειάζεται, λοιπόν, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Είναι οπωσδήποτε αναγκαία για να μπορέσει ο νέος και ο τόπος να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της εποχής.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Οι επικριτές σας προφανώς συμφωνούν ότι χρειάζεται εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Λένε δεν χρειάζεται αυτή η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Δεν θα κάνω τη συζήτηση που έκανα την περασμένη Δευτέρα με τον κ.Αρσένη, είχα τη χαρά να τον φιλοξενώ στην εκπομπή...

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Αυτό να το σχολιάσω, σημειώνοντας το εξής: μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση είναι ένα πολύ μεγάλο έργο. Ένα έργο το οποίο χρειάζεται και χρόνο. Όταν αρχίζει από το νηπιαγωγείο και τελειώνει στο πανεπιστήμιο και στις μεταπτυχιακές σπουδές υπάρχουν πάρα πολλές πλευρές οι οποίες χρειάζονται μια συνεχή εξέταση.

Αυτό έχει πει και η κυβέρνηση. Τα θέματα εφαρμογής είναι θέματα που πρέπει να εξεταστούν, να εξετάζονται συνεχώς. Και όμως, για να πετύχει αυτή η εξέταση χρειάζεται να εξεταστούν με ανοιχτά σχολεία, με το να εφαρμόζεται ο νόμος, με το να υπάρχει εμπειρία από πρακτικές, με το να αντλούμε συμπεράσματα από αυτό που συμβαίνει στο σχολείο.

Γι' αυτό είπαμε εμείς απλά, διάλογος και ανοιχτά σχολεία. Ο Υπουργός Παιδείας έχει ξεκινήσει το διάλογο και με τους μαθητές και με τους εκπαιδευτικούς και τα σχολεία πρέπει να είναι ανοιχτά.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Αν κατάλαβα καλά δηλαδή, αυτό που λέει η κυβέρνηση είναι ότι ανοίξτε τα σχολεία και όλα τα άλλα τα βρίσκουμε. Αυτό λέτε ουσιαστικά;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Η κυβέρνηση λέει ότι τα σχολεία πρέπει να λειτουργούν όλα, γιατί η μεγάλη πλειοψηφία των σχολείων λειτουργεί. Είναι ένα τμήμα μονάχα των σχολείων που δεν λειτουργεί. Όλα τα σχολεία πρέπει να ανοίξουν, όλα τα σχολεία δουλεύουν και κοιτάμε τα προβλήματα. Γιατί να είμαστε δογματικοί; Τα παιδιά μας ενδιαφέρουν, η παιδεία μας ενδιαφέρει, η Ελλάδα μας ενδιαφέρει.

Δεν έχουμε κανένα δόγμα ότι αυτό και μόνο πρέπει να εφαρμοστεί, αν δεν δούμε στην πράξη είναι αυτό ή το άλλο σωστό; Γιατί εάν γίνουν πάλι ασκήσεις επί χάρτου, όπως έχουν γίνει πολλές φορές στην Ελλάδα, δεν θα πετύχουμε αυτό που θέλουμε. Ένα αποδοτικό σχολείο, ένα σχολείο που βοηθά το παιδί.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Επιτρέψτε μου να σημειώσω πάντως ότι βλέπω ένα τόνο λίγο διαφορετικό στα λόγια σας απόψε, ένα τόνο πιο ανοιχτό απ' ό,τι είχα ακούσει στη Βουλή και στη συζήτηση για την παιδεία. -

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Εγώ θα διαφωνήσω μαζί σας. Ο τόνος μου είναι πάντα ανοιχτός γιατί θα έλεγα η νοοτροπία μας σ' αυτά τα θέματα είναι μια νοοτροπία ανοιχτή. Κανένας δεν ξέρει το απόλυτα σωστό. Αυτό πρέπει να ψάξουμε να το βρούμε όλοι μαζί και όχι να μπαίνουμε σε αντιπαραθέσεις μεταξύ κομμάτων και σε αντιπαραθέσεις συντεχνιών.

Αυτές οι αντιπαραθέσεις είναι σε βάρος της παιδείας. Η παιδεία είναι τραυματισμένη σήμερα από αυτή την κατάσταση. Η παιδεία δεν θα ήταν τραυματισμένη αν με ανοιχτό μυαλό και με ανοιχτή διάθεση εξετάζαμε τα προβλήματα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Συνοψίζω λοιπόν - για να κλείσουμε και το θέμα της παιδείας, να περάσουμε και στη συζήτησή μας, που είχαμε προγραμματίσει - "ανοίξτε τα σχολεία και διάλογο σε όλες τις εφαρμογές της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης".

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Να ανοίξουν τα σχολεία και διάλογο στην εφαρμογή της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν βλέπετε να κάνετε άλλου τύπου συμβολικές κινήσεις προς την κατεύθυνση αυτή της εμπέδωσης;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Εκείνο που πρέπει να κάνουμε και πιστεύω όλοι το θέλουμε, είναι να λύσουμε πρακτικά προβλήματα και όχι ποιός έχει δίκιο, ποιός έχει άδικο κι αυτό σε βάρος των παιδιών.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δηλαδή αυτό το οποίο έχει καταγραφεί ως ένα πείσμα από τις δύο πλευρές.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν υπάρχει πείσμα, προς Θεού, κανένα πείσμα από τη δική μας τη μεριά. Αλλά θέλουμε να γίνει ουσιαστική πρόοδος και δεν θέλουμε να εμπλακούμε σε πολέμους χαρακωμάτων, σε κομματικούς πολέμους.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Πρόεδρε, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση μας βάζει ίσως και στη συζήτησή μας. Είσαστε περήφανος γι' αυτή τη μεταρρύθμιση; Θεωρείτε ότι την κάνατε σωστά; Και το λέω αυτό για να προχωρήσουμε και σε σειρά άλλων πραγμάτων που έχετε κάνει στη διάρκεια αυτής της τριετίας.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Είμαι υπερήφανος ότι προχωρώ μια μεταρρύθμιση στην παιδεία. Τα θέματα, όπως το πώς υπολογίζεται ο βαθμός της δευτέρας λυκείου για το απολυτήριο, δεν είναι θέματα τα οποία έχουν σημασία, αλλά είμαι υπερήφανος ότι θέματα, όπως π.χ. η επετηρίδα, η αξιολόγηση των καθηγητών και του εκπαιδευτικού έργου, η αξιολόγηση του μαθητή, το ενιαίο λύκειο, αποφασίστηκαν να θιχτούν από αυτή την κυβέρνηση, έγινε προσπάθεια ρύθμισής τους. Θέματα τα οποία για χρόνια έμεναν πίσω, δεν τολμούσε κανένας να τα θίξει.

Και αν αυτή η κυβέρνηση έχει κάνει κάτι, είναι ότι έχει προχωρήσει σε πολλούς τομείς όπου πάρα πολλοί άλλοι δίστασαν.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το καταγράφω αυτό που λέτε, όπως καταγράφω και την ερμηνεία που δώσατε προηγουμένως....

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Την Τοπική Αυτοδιοίκηση πάρτε για παράδειγμα. Κανένας δεν τολμούσε να κάνει τις συνενώσεις δήμων και κοινοτήτων. Οι τοπικισμοί, οι αντιδράσεις των δημάρχων που ήθελαν τις καρέκλες εμπόδιζαν όλους. Το κάναμε όμως με κόστος στην αρχή, αλλά το κάναμε και ο ελληνικός λαός πιστεύω ότι το αναγνώρισε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μήπως αυτό το κόστος είναι όμως περισσότερο απ' όσο θα έπρεπε να καταβάλετε; Τί εννοώ μ' αυτό; Βλέπω σήμερα δημοσιεύεται μία δημοσκόπηση στην εφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ", την οποία έκανε μία έγκριτη εταιρεία και βλέπω ότι η δημοτικότητά σας είναι ίσως στο χαμηλότερο σημείο από τότε που εκλεγήκατε στην πρωθυπουργία. Αυτό είναι το κόστος της πολιτικής, ή το κόστος της μεθόδευσης της πολιτικής σας;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Κύριε Πρετεντέρη, εγώ πιστεύω ότι οι δημοσκοπήσεις αυτές μπορεί να δίνουν τη μία ή την άλλη εικόνα, είναι όμως δημοσκοπήσεις οι οποίες δεν πρέπει να είναι καθοριστικές για κάποιον όπως εμένα, ο οποίος έχει εντολή να προχωρήσει τον τόπο, να προχωρήσει την Ελλάδα, σε μία διαδικασία όπου θα παίζει ρόλο και η χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κάθε μεταρρύθμιση όπως είπα πριν, έχει αντιδράσεις. Κάθε τί το νέο το οποίο θέλει να κάνει, βρίσκει κάποιους οι οποίοι αντιτίθενται, οι οποίοι δεν θέλουν να γίνουν αλλαγές. Αν εμείς λοιπόν, καθόμαστε και σκεπτόμαστε κάθε φορά "α! το κόστος, εκείνοι θα κινηθούν, το πολιτικό

κόστος, δεν θα μας ψηφίσουν, θα αντιδράσουν", δεν θα κάναμε απολύτως τίποτα.

Θα ήταν η Ελλάδα σε ένα τέλμα και αυτή η βραδεία διαδικασία παρακολούθησης των εξελίξεων που ακολούθησε η Ελλάδα για πολλά χρόνια, θα συνεχιζόταν. Υπάρχει και ένας πολιτικός ο οποίος λέει μη θίγουμε τα κακώς κείμενα, να κάνουμε μονάχα ευχάριστα πράγματα, να κάνουμε το απολύτως απαραίτητο να τρέχουμε με τους άλλους και τότε θα έχουμε αποδοχή.

Μα, είναι το θέμα η αποδοχή ή όχι; Το θέμα είναι, θα βρεθούμε στην ίδια ταχύτητα με τους άλλους; Και για να βρεθούμε στην ίδια ταχύτητα με τους άλλους, κάποιος πρέπει να πάρουν τα απαραίτητα μέτρα. Κάποιος πρέπει να κάνουν τις τομές, να προχωρήσουν στις τομές, να έχουν το θάρρος να κάνουν αυτό το οποίο χρειάζεται η χώρα.

Εάν, λοιπόν, είμαστε καθηλωμένοι με το φόβο του κόστους, τότε δεν θα κάναμε τίποτα. Θα κάνουμε τη δουλειά μας. Οποιας και να είναι οι δημοσκοπήσεις, θα κάνουμε τη δουλειά μας.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Η ερώτησή μου ήταν όμως ότι αυτές οι κακές δημοσκοπήσεις, για να τις πούμε έτσι, προέρχονται μόνο από το γεγονός ότι δεν ξέρετε την δουλειά σας ή μήπως γιατί ενδεχομένως δεν την κάνετε και πάντα καλά τη δουλειά σας;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Εγώ κ.Πρετεντέρη πιστεύω ότι τη δουλειά μας την κάνουμε καλά. Υπάρχουν πολλές φορές και ελλείψεις, υπάρχουν καθυστερήσεις, υπάρχουν κάποια θέματα τα οποία δεν έχουν εξεταστεί καλά, γιατί βρισκόμαστε σε ένα κράτος και με μία διοικητική μηχανή, όπου δεν λειτουργούν όλα όπως θα θέλαμε να λειτουργούν.

Αλλά όμως προχωρούμε σωστά, προχωρούμε στη σωστή κατεύθυνση και έχουμε πραγματοποιήσει σημαντικά πράγματα για τον τόπο.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Άλλαξε κάτι στην Ελλάδα μέσα στην τριετία αυτή;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Ναι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Πέστε μου κάτι που άλλαξε;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Πρώτα απ' όλα κ.Πρετεντέρη, εκείνο το οποίο είναι φανερό στον καθένα, άμα θέλει να ρίξει μια ματιά, ότι έχει αλλάξει το οικονομικό περιβάλλον. Η οικονομία που ζούμε είναι τελείως διαφορετική απ' ότι ήταν τρία χρόνια πριν.

Θέματα που απασχολούν τη νοικοκυρά, η ακρίβεια. Η ακρίβεια έχει πέσει σημαντικά. Αυτό που τεχνικά λέγεται ο πληθωρισμός. Πριν τέσσερα χρόνια ήταν περίπου στο 9%, τώρα είναι κάτω από το 4% και προβλέπεται στη διάρκεια του έτους να φτάσει περίπου στο 2,5%.

Ενας αριθμός ο οποίος είναι πρωτοφανής στην Ελλάδα. Ποτέ άλλοτε στην Ελλάδα από τη μεταπολίτευση το '73 και μετά, το '74 και μετά...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν είχε τόσο χαμηλό πληθωρισμό τότε.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν είχε τόσο χαμηλό πληθωρισμό.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μου επιτρέπεται ένα λεπτό και θα ολοκληρώσετε. Αλλά η ερώτησή μου είναι η εξής: Σας αναγνωρίζουν και οι Διεθνείς Οργανισμοί και η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Έλληνες πολίτες υποθέτω απ' τις δημοσκοπήσεις που λένε το αναγνωρίζουν αυτό, την επιμέλεια που έχετε επιδείξει στην οικονομική πολιτική.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Και την επιτυχία.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Και την επιτυχία, να το δεχθώ. Να προσθέσω κάτι.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Πολλοί επιμελείς υπάρχουν, αλλά...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ελάχιστοι επιτυχημένοι. Θα το δεχθώ για την συζήτησή μας, την επιμέλεια και την επιτυχία στον τομέα της οικονομικής πολιτικής. Όμως, σας λένε και εσείς το έχετε παραδεχθεί τουλάχιστον σε μία περίπτωση, ότι την ίδια επιμέλεια δεν έχει επιδείξει η Κυβέρνηση, σε τομείς που αφορούν τα μέγιστα τη ζωή των ανθρώπων, που είναι η εγκληματικότητα, η δημόσια ασφάλεια δηλαδή, που είναι τα νοσοκομεία, που είναι οι κοινωνικές ασφάλισεις.

Και σας το καταγράφω αυτό το πράγμα, γιατί εσείς ο ίδιος είχατε αποδώσει σ' αυτή την έλλειψη επιμέλειας σ' αυτούς τους τομείς, την ήττα που υπέστη η παράταξή σας στις Δημοτικές Εκλογές. Αρα, συνεπώς εκεί συμφωνείτε με τους αντιπάλους σας.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Όχι κ.Πρετεντέρη δεν συμφωνώ καθόλου. Η καθημερινότητα είναι ένα από τα κεντρικά σημεία της πολιτικής μας. Η ποιότητα ζωής του πολίτη. Ο πολίτης πρέπει να αισθάνεται ασφαλής. Δεν μπορούν όμως να γίνουν όλα σ' αυτό τον τόπο ταυτόχρονα.

Αυτή τη στιγμή χτίζονται στην Ελλάδα 45 νοσοκομεία, ανανεώνονται 45 νοσοκομεία. Ποτέ άλλοτε στην Ελλάδα δεν υπήρξε τέτοια προσπάθεια για την υποδομή της υγείας. Όμως, χρειάζονται και πολλά άλλα για την υγεία, τα οποία χρειάζονται πόρους. Αλλά, αυτή τη στιγμή το κέντρο της προσπάθειας που θα θέσει τις βάσεις για να χτιστούν όλα τα άλλα, είναι η οικονομία.

Οι συγκοινωνίες στην Αθήνα δεν είναι ικανοποιητικές. Πότε θα γίνουν ικανοποιητικές οι συγκοινωνίες στην Αθήνα; Όταν θα υπάρξει ένα μετρό, όχι μονάχα αυτό που χτίζεται, το οποίο θα διασυνδέει όλο το λεκανοπέδιο. Χρειάζονται κεφάλαια γι' αυτό. Αλλά για να υπάρξουν κεφάλαια, πρέπει να στρώσουμε πρώτα την οικονομία.

Και τη στρώσαμε την οικονομία. Και θα τη στρώσουμε ακόμη καλύτερα. Ο καθένας ξέρει, ο κάθε νοικοκύρης, θέλω να χτίσω ένα σπίτι για να ζήσω καλύτερα. Για να χτίσω το σπίτι, πρέπει να έχω ένα υψηλότερο εισόδημα. Πρώτα το εισόδημα, μετά το σπίτι. Αυτό κάνουμε και εμείς στον τόπο. Πρώτα το εισόδημα και μετά χτίζουμε το σπίτι.

Αλλά δεν το ξεχνάμε το σπίτι. Δουλεύουμε για το σπίτι. Αλλά θέτουμε τη βάση να το χτίσουμε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σ' αυτό τον οργανισμό οικοδόμησης για το σπίτι, θα ήθελα να σας ρωτήσω το εξής: Υπάρχει η αίσθηση ότι όταν συγκρούεστε με τους αγρότες, με τους μαθητές, όπως είπατε επιδεικνύετε μία σταθερότητα, αδιαλλαξία λένε οι πολλοί.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Εγώ δεν δέχομαι τη λέξη σύγκρουση κ.Πρετεντέρη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Υπάρχει αντικειμενικά μία σύγκρουση. Εχουν κάνει κατάληψη στους δρόμους. Ενδεχομένως όχι προσωπική. Οι μαθητές συγκρούονται.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν υπάρχει σύγκρουση. Άλλη η στάση απέναντι στους αγρότες, οι οποίοι έκαναν αδικαιολόγητες διαμαρτυρίες, γιατί ιδίως σε εκείνη την περιοχή έχουν από τα ψηλότερα εισοδήματα στην Ελλάδα. Και άλλη η στάση απέναντι στους μαθητές, γιατί στους μαθητές βεβαίως υπάρχει κατανόηση γιατί έχουν τα προβλήματα της ηλικίας, έχουν την αβεβαιότητα για το μέλλον και γι' αυτό και διαφορετικός ο χειρισμός και η συστηματική προσπάθεια να ξεπεραστούν αυτά τα προβλήματα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Επανέρχομαι στην ερώτησή μου, την οποία δεν πρόλαβα να κάνω.

Λέω λοιπόν, απέναντι σε ορισμένες ομάδες επιδεικνύετε μία σταθερότητα, λέτε ότι είναι η σταθερότητα που απορρέει από την ανάγκη της μεταρρύθμισης, να το δεχτώ αυτό. Και όταν φτάνει η Κυβέρνηση να συγκρουστεί με ορισμένα συνδικάτα στην Ολυμπιακή, στο δημόσιο χώρο, τα "πράσινα" συνδικάτα που λένε, επιδεικνύει εκεί πέρα μια προσαρμοστικότητα και έναν συμβιβασμό.

Εξ ου και το πρόβλημα στην Ολυμπιακή, που δεν έχει λυθεί όπως ξέρετε. Το λέω αυτό, για μια διαφορετική αντιμετώπιση.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν συμφωνώ μαζί σας σ' αυτό που λέτε, ότι τα "πράσινα" συνδικάτα, πρώτα απ' όλα εγώ δεν ξέρω "πράσινα" συνδικάτα. Υπάρχουν συνδικάτα τα οποία έχουν τις απόψεις τους. Εχουμε κάνει μία μεταρρύθμιση στα ταχυδρομεία, έχουμε κάνει μία μεταρρύθμιση στις συγκοινωνίες, οι οποίες πέρασαν χωρίς αναμετρήσεις.

Και είναι μεταρρυθμίσεις οι οποίες και θα μειώσουν τις δαπάνες και εξασφαλίζουν καλύτερη λειτουργία. Στην Ολυμπιακή βρέθηκε ένας συμβιβασμός, δεν ήταν ο καλύτερος δυνατός συμβιβασμός όπως το βλέπαμε εμείς, αλλά η πεποίθησή μας ήταν, ότι πρέπει να λειτουργήσει η Ολυμπιακή, πρέπει να λειτουργήσει καλύτερα και λειτουργεί, παρόλες τις δυσκολίες που έχει σχετικά...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είσαστε ικανοποιημένος από την Ολυμπιακή;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Ένα λεπτό. Σχετικά καλύτερα. Και θα συνεχίσουμε το δρόμο τον οποίο έχουμε προσδιορίσει. Ο δρόμος τον οποίο έχουμε προσδιορίσει είναι ότι θα πρέπει να υπάρξει μία στρατηγική συμμαχία της Ολυμπιακής, ότι θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία με άλλους τύπους, οι οποίοι χειρίζονται τα θέματα αυτά, ώστε η Ολυμπιακή να γίνει επιτέλους -και

θέλω να το πω με έμφαση, επιτέλους- μία εταιρεία η οποία είναι αντάξια των εταιρειών οι οποίες υπάρχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Και στη Γαλλία θέλω να σας υπενθυμίσω, με την Air- France και στην Ισπανία με την Imperial, υπήρχε ένας μακρός χρόνος για να καταλήξουν σε ένα καλό αποτέλεσμα. Στην Ολυμπιακή δεν είμαι ευχαριστημένος, αλλά στην Ολυμπιακή συνεχίζεται η προσπάθεια. Και επειδή η εμπειρία η δικιά μου είναι ότι άμα προσπαθείς με σύστημα καταλήγεις, στο τέλος θα πετύχουμε και η Ολυμπιακή να είναι ένας εθνικός αερομεταφορέας, ο οποίος αποδίδει.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ξέρετε Πρόεδρε όμως, είστε πια τρία χρόνια κυβέρνηση και με μία εκλογική νίκη στο ενδιάμεσο και το λέω αυτό, διότι μερικές φορές ακούγοντας υπουργούς σας, ενίοτε και εσάς τον ίδιο, έχω την αίσθηση ότι η κυβέρνηση ανέλαβε χθες.

Δηλαδή όλα αυτά τα θέματα, η καθημερινότητα που λέτε, η ποιότητα του πολίτη, που παραδέχεστε την σημασία τους και την ανάγκη τους και όλα αυτά τα πράγματα, στα τρία αυτά χρόνια, είναι πολύς χρόνος ενδεχομένως τρία χρόνια, μέσα στα τρία αυτά χρόνια να έχουν δώσει ορατά δείγματα γραφής, ώστε να αισθάνεται ο πολίτης ότι εν πάση περιπτώσει δεν τα κάνανε όλα αυτοί οι άνθρωποι, αλλά στο χώρο που με αφορά κάνανε πολλά.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Υπάρχουν ορατά δείγματα γραφής για τον κάθε πολίτη, σε σχέση όπως είπα με το οικονομικό περιβάλλον. Ορατά δείγματα γραφής για όλους τους Έλληνες, σε σχέση με τη θέση της χώρας. Και θέλω να επανέλθω ένα λεπτό, επειδή κάπως το σπρώχνουμε προς τα πίσω το οικονομικό θέμα ή το αγνοούμε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Οχι, καθόλου. Προς Θεού.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Αλλά να πάρω το εξής παράδειγμα. Πριν από μερικά χρόνια έπαιρνε ένας ένα στεγαστικό δάνειο 10 εκατομμυρίων και πλήρωνε τοκοχρεολύσιο 170.000. Σήμερα για το ίδιο στεγαστικό δάνειο, θα πληρώσει τοκοχρεολύσιο 92.000. Αυτό είναι γι' αυτόν μια σημαντική βοήθεια.

Πριν μερικά χρόνια κανένας δεν ήταν βέβαιος ότι η αποταμίευσή του που είχε στο Ταμιευτήριο δεν θα έχανε την αξία της μέσα σε μερικό καιρό. Σήμερα είναι βέβαιος ότι η αποταμίευσή του δεν πρόκειται να χάσει την αξία της όπως την έχανε άλλοτε, ελάχιστα ή καθόλου, γιατί η δραχμή είναι ένα νόμισμα ενταγμένο στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών, ένα νόμισμα το οποίο είναι σταθερό.

Είναι ορατά τα αποτελέσματα. Είναι ορατά για τον καθένα, όσον αφορά τον τρόπο ζωής του στο οικονομικό επίπεδο. Από εκεί και πέρα εάν θέλει κανείς να έχει άρτιες συγκοινωνίες, πρέπει να σκεφθεί ότι για να υπάρξουν άρτιες συγκοινωνίες πρέπει όπως σας είπα να επεκταθεί το Μετρό σε όλο το λεκανοπέδιο. Να υπάρχει ο περιφερειακός δρόμος από τα Σπάτα στην Ελευσίνα. Να γίνουν και άλλοι δρόμοι.

Να υπάρχει ο ηλεκτρικός σιδηρόδρομος από την Ειδομένη μέχρι την Αθήνα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Προφανώς. Χρειάζονται έργα.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Όλα αυτά βρίσκονται σε εξέλιξη. Δεν γίνονται όλα αυτά σε τρία χρόνια. Και θέλω να σας πω, και το έχω πει πολλές φορές, όταν παραλάβαμε εμείς, το ΠΑΣΟΚ, το '93, όσον αφορά όλον αυτό το σχεδιασμό όλα ήταν στα σπάργα. Δεν είχε γίνει τίποτα. Τον σχεδιασμό των έργων. Και όχι μονάχα σχεδιάσαμε αλλά αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε εξέλιξη περίπου 20.000 έργα σε όλο τον τόπο, τα οποία αλλάζουν ριζικά την εικόνα του τόπου. Μην τα περιμένουμε όλα και λέμε ότι δεν έγιναν σε τρία χρόνια άρα δεν θα γίνουν.

Εγιναν πολλά. Εγιναν τα βήματα, έγιναν οι βάσεις. Και οι βάσεις οι σημαντικές. Και οι βάσεις οι οποίες θα δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη. Δίνουν ώθηση στην ανάπτυξη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είπατε μια ημερομηνία. Είπατε όταν ανέλαβε το ΠΑΣΟΚ το 1993. Θεωρείτε τον εαυτό σας συνεχιστή της πρωθυπουργίας του Ανδρέα Παπανδρέου;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Βεβαίως είμαι συνεχιστής. Αλλοίμονο.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Οχι, άλλο αν είσθε. Το θεωρείτε;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Το θεωρώ ότι είμαι συνεχιστής. Οι πολιτικές οι οποίες εφαρμόζονται σήμερα, είναι πολιτικές οι οποίες μερικές εκπονήθηκαν από το 1993 και μετά.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τί διαφορετικό έχετε δώσει σ' αυτή την πρωθυπουργία εσείς προσωπικά;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Εγώ πιστεύω ότι όσον αφορά την οικονομική πολιτική έχω δώσει την έμφαση σε πιο γρήγορους ρυθμούς, την έμφαση σε καλύτερο σχεδιασμό, την έμφαση σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ιδίως στα έργα. Τα παρακολουθώ από κοντά. Εχω κάνει συστήματα για τον έλεγχο και πόσο προχωρούν.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είστε ικανοποιημένος;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Και πιστεύω ότι προσπάθησα να δώσω έναν άλλο τρόπο λειτουργίας της Κυβέρνησης, πιο συλλογικό, πιο συνεκτικό γιατί αυτή η εποχή θέλει άλλο τρόπο λειτουργίας.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Πέστε μου κάτι σε αυτό, και επανέρχομαι στο θέμα του τρόπου που ένας Πρωθυπουργός λειτουργεί. Υπάρχει πολλές φορές η αίσθηση ότι εκεί που δεν πάνε καλά τα πράγματα γιατί υπάρχουν και τομείς που και εσείς θα συμφωνείτε ότι δεν πάνε καλά τα πράγματα, αναφερθήκατε ο ίδιος πριν από λίγο, δεν αποδίδονται ευθύνες.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Είπα ότι η κατεύθυνση....

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Η κατεύθυνση είναι σωστή. Δεν αποδίδονται ευθύνες.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Οχι, αποδίδονται ευθύνες. Με συγχωρείτε, δεν συμφωνώ. Αποδίδονται ευθύνες. Πρώτα απ' όλα δεν έχετε γνώση του πόσο καλώ εγώ τους υπουργούς και τί συζητήσεις κάνω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Και προφανώς θα μου το πείτε.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Θα μου επιτρέψετε να σας πω ότι επειδή έχω εμπειρία και από παλιά, εγώ ως Πρωθυπουργός έχω συζητήσει ή συζητώ τακτικά με όλους τους υπουργούς. Συζητώ τακτικά, ελέγχω, διαπιστώνω, παροτρύνω. Από εκεί και πέρα η ελληνική κοινωνία πολλές φορές θέλει να κοπούν κεφάλια.

Εγώ κ.Πρετεντέρη θα ήθελα να σας πω ότι βεβαίως και αυτό χρειάζεται, αλλά δεν είμαι άνθρωπος ο οποίος πιστεύει ότι πραγματικά διορθώνονται τα πράγματα. Είμαι κατά της πολιτικής των εντυπώσεων. Εγώ είμαι υπέρ μιας πολιτικής η οποία διορθώνει τα πράγματα συνεχώς στην ουσία. Όταν η διόρθωση στην ουσία δεν είναι δυνατή, τότε υπάρχουν και επιπτώσεις στα πρόσωπα. Αλλά πρέπει....

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μου λέτε δηλαδή ότι ένας υπουργός ο οποίος μπορεί να μην είναι καλός, εσείς τον παρακολουθείτε...

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Οχι ότι δεν είναι καλός....

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Εσείς τον παρακολουθείτε, για να καταλάβω την μέθοδό σας, και για να την καταλάβει ίσως και ο ελληνικός λαός την μέθοδό σας. Έχετε έναν υπουργό...

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Σπρώχνω όλους στην κατεύθυνση που πιστεύω ότι είναι σωστή.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Που θα θέλατε. Και μόνο σε ακραία περίπτωση...

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Βλέπω την ανταπόκριση και ανάλογα με την ανταπόκριση αποφασίζω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Πάντως δεν έχετε φάει και πολλά κεφάλια μέσα σε μια ζετία .

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Πώς δεν έχω φάει;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τρία-τέσσερα έχουν πέσει και αυτά με έναν ανασχηματισμό ο οποίος δεν ήταν υποτιθέεται και ο πιο σαρωτικός που έχει υπάρξει τα τελευταία χρόνια.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Ναι, αλλά κ.Πρετεντέρη, αυτή η άποψη των σαρωτικών ανασχηματισμών είναι μια άποψη η οποία θέτει την εικόνα μπροστά από την ουσία. Γιατί η όποια ηγεσία ενός Υπουργείου χρειάζεται αρκετό χρόνο για να εμπεδώσει μια πολιτική, να εφαρμόσει μια πολιτική.

Αν αλλάζουμε τους Υπουργούς ή τους Υφυπουργούς σαν τα πουκάμισα, τότε δεν κάνουμε απολύτως τίποτα. Δίνουμε τα χέρια σε κάποιους κατώτερους ελεύθερα να κάνουν ότι θέλουν και δεν γίνεται πολιτική. Δείχνουμε ότι αλλάζουμε αλλά στην ουσία δεν κάνουμε τίποτε. Λοιπόν, το θέμα είναι να αλλάζουμε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, η Ελλάδα ισχυρίζεσθε πως άλλαξε στην διάρκεια αυτής της τριετίας. Οι πολίτες έχουν τη δική τους γνώμη. Εσείς αλλάξατε;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Εγώ συνεχίζω να δουλεύω όπως δούλευα πριν, ζω όπως ζούσα πριν. Βεβαίως υπάρχει κάποια ιδιαιτερότητα λόγω της θέσης μου,

αλλά δεν νομίζω ότι άλλαξα ουσιαστικά. Εκείνο το οποίο έχει όμως η σημερινή μου θέση, έχει πολύ περισσότερη ευθύνη. Και αυτή είναι μια ευθύνη την οποία συναισθάνομαι. Συναισθάνομαι το χρέος το οποίο έχω απέναντι στους πολίτες, απέναντι της χώρας.

Γι' αυτό βέβαια δεν έχει κανείς την ξεγνοιασιά που θα μπορούσε να έχει σε μια άλλη θέση. Δεν έχει και τον απαραίτητο ελεύθερο χρόνο ή τον ελεύθερο χρόνο. Αν και προσπαθώ εγώ πάντα να έχω κάποιον ελεύθερο χρόνο στη διάθεσή μου, γιατί άμα έχεις ελεύθερο χρόνο βλέπεις τα πράγματα με κάποια απόσταση, με μεγαλύτερη αντικειμενικότητα. Υπάρχει πίεση όμως.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Λένε καμιά φορά ότι είστε απόμακρος από τα πράγματα, από τα προβλήματα. Η Νέα Δημοκρατία, η αντιπολίτευση, έτσι με όρους πιο αγοραίους, σας κατηγορεί ότι είστε απομονωμένος στο Μαξίμου, δεν έχετε αντίληψη των πραγμάτων. Υποθέτω ότι έχετε διάφορες πηγές πληροφόρησης, ακόμα και αν δεν περιφέρεσθε στους δρόμους. Και δεν είναι απαραίτητο κανείς να πληροφορείται περιφερόμενος στους δρόμους αλλά άλλο θέλω να πω.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Ειτί Χαρούν Αλ Ρασίντ στη Βαγδάτη κατέβαινε ο σουλτάνος και ρωτούσε στο δρόμο τον ένα και τον άλλον και έτσι έπαιρνε την πληροφόρηση. Ε, δεν είμαστε σ' αυτή την εποχή. Πρώτα απ' όλα υπάρχουν οι υπουργοί, υπάρχουν οι συνεργάτες, υπάρχουν μπηρεσίες οι οποίες πληροφορούν τι γίνεται, υπάρχουν τα διάφορα στοιχεία από τα οποία προκύπτει.

Και πρέπει να σας πω ότι αντίθετα με ότι λέγεται, κρίνω ότι είμαι από τους Πρωθυπουργούς οι οποίοι έχουν κάνει τις περισσότερες περιοδείες στη χώρα, έχουν πάει σε πάρα πολλά σημεία όπου υπάρχουν προβλήματα, έχουν συζητήσει με τον κόσμο. Δεν αισθάνομαι καθόλου απόμακρος.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μιλάτε με απλούς ανθρώπους;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Μιλάω, βεβαίως.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Οχι με τον υπουργό τάδε ενδεχομένως. Με απλούς ανθρώπους που θα σας πούνε: "Πρόεδρε, έχω το πρόβλημα αυτό, το ένα και το άλλο". Έχετε επαφή τέτοια;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Βεβαίως, μιλάω. Και όταν πηγαίνω όπου πηγαίνω στην επαρχία αλλά και στην καθημερινή επαφή.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τηλεόραση βλέπετε, εφημερίδες διαβάσετε. Εξοργίσεσθε καμιά φορά απ' αυτά που βλέπετε;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Οχι, δεν εξοργίζομαι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν το παίρνετε προσωπικά δηλαδή.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Τα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης έχουν βέβαια και τις δικές τους νομοτέλειες.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Οχι, δεν λέω αν εξοργίζεσθε για την τηλεόραση. Αυτά που βλέπετε για έναν υπουργό, για τη νέα νομοθεσία.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Είναι επιχειρήσεις τα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης και γι' αυτό επιδιώκουν να είναι ανταγωνιστικά, να πραγματοποιούν κέρδη. Και εκείνο το οποίο έχει επικρατήσει τα τελευταία χρόνια, είναι η παρουσίαση των γεγονότων ως ένα θέατρο όπου υπάρχει πολύ ένταση. Οτι υπάρχουν δραματικές σκηνές. Κι αυτή η εικόνα βέβαια δεν είναι η εικόνα της πραγματικότητας.

Διότι πράγματι μπορεί να συμβαίνει στο ένα σημείο ή το άλλο, κάτι το οποίο ξεφεύγει από το συνηθισμένο, αλλά υπάρχει και η όλη η υπόλοιπη Ελλάδα, η οποία κάνει βήματα μπροστά. Υπάρχει μία πρόοδος, υπάρχει μία ομαλή ζωή, υπάρχουν άνθρωποι με τα προβλήματα της καθημερινής ζωής, οι οποίοι βρίσκουν απαντήσεις. Βλέποντας ή διαβάζοντας πρέπει να τηρεί κανείς την σωστή σχέση των πραγμάτων.

Από εκεί και πέρα εάν κάτι με ενοχλεί, έχω την δυνατότητα, δυνατότητα την οποία και χρησιμοποιώ και τηλεφωνικά και προφορικά, να συζητήσω με τον όποιον και να παρέμβω. Το οποίο και κάνω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Η κριτική σας ενοχλεί;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Η κριτική γιατί να με ενοχλεί;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Οχι, ρωτάω αν σας ενοχλεί η κριτική.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν με ενοχλεί η κριτική. Είμαι ένας άνθρωπος ο οποίος πιστεύει στην κριτική και έχω υπερασπιστεί την κριτική. Θεωρώ όμως ότι και η κριτική όπως και κάθε συμβολή, πρέπει να είναι μια συμβολή θετική. Να μην είναι αρνητική, με την έννοια ότι θέλει να καταστρέψει, να διαλύσει. Τότε δεν είναι κριτική.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Αισθάνεσθε ότι έχετε αδικηθεί από την γενική κριτική σ' ένα συγκεκριμένο σημείο της πρωθυπουργίας σας;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν με ενδιαφέρει αυτό κύριε Πρετεντέρη, διότι τότε θ' αρχίσω τις αποτιμήσεις για τον έναν ή τον άλλον. Εγώ εκείνο το οποίο μετρώ και θέλω να ελέγχω είναι προχωρεί η δουλειά όπως την έχω σχεδιάσει;

Κι εγώ έχω σχεδιάσει ορισμένα πράγματα τα οποία προχωρούν. Την οικονομική σταθερότητα, την ανάπτυξη ως πρώτη προτεραιότητα. Την θέση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στα Βαλκάνια. Κι αυτά προχωρούν. Και βέβαια και την συνεχή αλλαγή δομών. Κι εκεί έχουν γίνει βήματα.

Τώρα, γύρω από αυτά, υπάρχουν πολλά τα οποία μπορούν να θεωρηθούν ότι παρουσιάζουν προβλήματα, θέματα. Εντάξει, αλλά η κεντρική κατεύθυνση είναι αυτή που με ενδιαφέρει. Και στην κεντρική κατεύθυνση διαπιστώνω ότι υπάρχει θετική εξέλιξη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σας ρώτησα πριν αν σας άλλαξε η πρωθυπουργία, γιατί ήθελα να πω το εξής: Η εξουσία είναι πολύ βάρος, το είπατε και μόνος σας ότι έχετε μεγαλύτερες ευθύνες κ.λ.π. Κατ' αρχήν λένε η εξουσία φθείρει. Σας έφθειρε; Το αισθάνεσθε αυτό;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Ως άτομο;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ναι, ως άτομο προσωπικά, όχι ως Κυβέρνηση.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Πρέπει να πω ότι μου επιβεβαίωσε ορισμένες πεποιθήσεις τις οποίες είχα. Την πεποίθηση δηλαδή, ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να σταθεί παράπλευρα. Την πεποίθηση ότι η Ελλάδα πρέπει να συμμετάσχει σ' αυτό τον αγώνα δρόμου. Αυτό είναι το κύριο χρέος που έχει αυτή η Κυβέρνηση και κάθε κυβέρνηση σ' αυτό τον τόπο.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Η εξουσία είναι μοναχική; Μπορείτε να την μοιραστείτε με κάποιον; Η, είναι εσείς και ο εαυτός σας;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Όχι, εγώ δεν θεωρώ ότι η εξουσία είναι εγώ και ο εαυτός μου. Εχω μια καλή συνεργασία με όλους τους Υπουργούς, ακούω την γνώμη τους, συζητώ μαζί τους. Και εάν εγώ θεωρούσα ότι οι άλλοι δεν υπάρχουν ή δεν θα πρέπει να τους λαμβάνω υπόψη, θα έκανα με πολύ κακό τρόπο την δουλειά μου. Η εξουσία είναι μοναχική. Εχεις την κύρια ευθύνη, είσαι ο πρωταγωνιστής. Αλλά ταυτόχρονα έχεις και την υποχρέωση συνεργασίας.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σας ενοχλεί η αντιπολίτευση; Ενωώ η αξιωματική αντιπολίτευση, η εσωκομματική αντιπολίτευση καμιά φορά το ΠΑΣΟΚ, που δίνει την αίσθηση... Και να πω ένα παραπέρα θα την χρησιμοποιούσατε ποτέ ως άλλοθι, εάν δεν πετύχετε σε κάτι; Εάν δεν πετύχετε κάτι, είναι άλλοθι η αντιπολίτευση;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Να σας πω. Πρώτα από όλα για την αξιωματική αντιπολίτευση, με ενοχλεί κατά το εξής:

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σας ενοχλεί η δουλειά της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Όχι-όχι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Καλά κάνει τη δουλειά της;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Διότι δεν υπάρχουν προτάσεις, ότι υπάρχει όλη αυτή η πολιτική της εικόνας του θεάματος και ότι υπάρχει και πολύ υποκρισία. Λέμε ναι σε πολλά, αλλά κάνουμε ακριβώς το αντίθετο από κάτω, για να μην γίνει πολιτική. Πρέπει να υπάρχει ντομπροσύνη, ευθύτητα στην πολιτική και αυτή βλέπω η ευθύτητα λείπει.

Όσον αφορά το ΠΑΣΟΚ θέλω και πάλι να επαναλάβω, ότι σ' ένα κόμμα το οποίο καλύπτει ένα τόσο μεγάλο φάσμα του πληθυσμού, είναι αυτονόητο ότι θα υπάρχουν διαφορετικές απόψεις. Γι' αυτό υπάρχουν οι διαδικασίες για να συζητάμε, ν' αναπτύσσουμε γνώμες και να γίνονται συνθέσεις.

Τώρα, εάν ο ένας ή ο άλλος σε όλο το φάσμα του Κόμματος μερικές φορές δεν συναισθάνεται ότι έχει και μια υποχρέωση στο Κόμμα και στην αποτελεσματικότητα του Κόμματος, είναι ενοχλητικό. Αλλά ενοχλητικά φαινόμενα στην ζωή υπάρχουν.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Πρόεδρε, δεν σας ενοχλεί πολύ βλέπω, αλλά δεν είναι και τόσο ειδυλλιακό. Στην Βουλή προσφάτως αναγκαστήκατε να απειλήσετε με εκλογές, για να μπορέσει να κατεβάσει τους τόνους η εσωκομματική αντιπολίτευση. Το θυμάμαι, με την αφορμή της ψηφοφορίας εμπιστοσύνης προς την Κυβέρνηση. Αρα, δεν είναι πάντα τόσο απλό, είναι κάποιοι απλοί άνθρωποι οι οποίοι δεν καταλαβαίνουν τα όρια. Είναι πολιτικό πρόβλημα ενδεχομένως.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Όλοι πρέπει να ξέρουν ότι πρέπει να είναι στοιχισμένοι πίσω από την προσπάθεια, ν' ακολουθούν την προσπάθεια. Όταν, λοιπόν, στα κρίσιμα θέματα στέκονται παράπλευρα δεν μπορεί να γίνει δουλειά. Ήταν μια πρόσκληση σε όλους ν' αναλογιστούν τις ευθύνες τους.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Επειδή είπατε μια φράση όμως στην Βουλή προσφάτως, είδατε παρακολουθώ πολύ προσεκτικά τις φράσεις σας.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Καταγράφετε τα όσα λέω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Ναι-ναι. Μιλήσατε αν δεν ανακοπεί η πορεία μας. Και έγινε πολύ συζήτηση γι' αυτή την φράση.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Κύριε Πρετεντέρη όμως δεν λέτε όλη τη φράση. Όλη η φράση, αφορούσε την εξέλιξη προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Προφανώς.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Η φράση δεν τελειώνει εκεί που θέτετε εσείς την τελεία. Τελειώνει πολύ πιο κάτω. Και αυτό ήταν ένα σχήμα λόγου, διότι μέσα στην ζωή υπάρχουν διάφορα γεγονότα, μπορεί παραδείγματος χάρη ν' ανέβει θεαματικά η τιμή του πετρελαίου, από 9 δολάρια να φτάσει τα 32. Θα υπάρχουν δυσκολίες. Αυτό ανέφερα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Καλή η διευκρίνιση, γιατί εξελίχθηκε από τον τύπο, όπως καταλάβατε.....

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Στις ευρωπαϊκές χώρες συζητάνε ότι θα υπάρχει ύφεση. Μπορεί να υπάρξει κάποια ύφεση. Αλλά άλλο το να πέσει ο ρυθμός αύξησης κατά 0,3 κι άλλο να πέσει κατά 2 μονάδες που θα έχει αντίκτυπο στην Ελλάδα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Σύμφωνοι. Η διευκρίνιση είναι χρήσιμη. Αλλωστε μου δόθηκε η ευκαιρία, γιατί θα είχατε δει και από τις εφημερίδες ότι το αντελήφθησαν σαν μια ευρύτερη αναρώτηση για το άμεσο μέλλον των πολιτικών εξελίξεων.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Ψάχνουμε ότι θα υπάρχουν πολιτικές εξελίξεις. Εγώ, επειδή με ρωτάτε, θέλω να το πω με έμφαση. Έχω καθορίσει την πορεία του Κόμματος και της Κυβέρνησης. Το Κόμμα έχει Συνέδριο τον Μάρτη, Ευρωεκλογές τον Ιούνιο και Εθνικές Εκλογές το 2000. Όλα αυτά περί διπλών εκλογών τον Ιούνιο κ.λ.π., είναι γεγονότα που δεν πρόκειται να συμβούν.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είστε κατηγορηματικός σ' αυτό.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Είμαι κατηγορηματικότερος κ.Πρετεντέρη, γιατί έχω μία υποχρέωση απέναντι στον ελληνικό λαό. Να φέρω στο τέρμα αυτή την προσπάθεια της ισότιμης ένταξης της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Και δεν πρόκειται να παίζω γύρω από αυτό το θέμα. Εγώ θέλω το τέλος του 1999 να έχουμε πετύχει τα κριτήρια, να μπουν μπροστά οι διαδικασίες για την ένταξη της Ελλάδας και να είναι η Ελλάδα μέλος της ΟΝΕ το 2000.

Θα είναι το μεγαλύτερο βήμα που θα έχει πραγματοποιήσει η χώρα για πάρα-πάρα πολύ καιρό. Και το λέω αυτό, διότι η ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν κάτι ιδιαίτερα σημαντικό, αλλά τώρα που έχουν αλλάξει οι ρυθμοί, αυτό το βήμα της ΟΝΕ είναι το αποφασιστικό βήμα, για να μπορέσει η Ελλάδα και αύριο να συμμετέχει στις εξελίξεις.

Αν το κάνουμε, τότε θα έχουμε κερδίσει σε όλα τα επίπεδα. Αν δεν το κάνουμε, τότε θα μείνουμε πίσω. Και εγώ, δεν θέλω να έχω την ευθύνη παίζοντας τακτικά με εκλογές, με την ενίσχυση του ενός, προλαμβάνοντας τον άλλον, με όλα αυτά που είχε η παλιά πολιτική, να καθυστερήσω αυτό το κρίσιμο βήμα για την χώρα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Λύνετε και τα χέρια του κ.Αβραμόπουλου έτσι. Γιατί από ότι ακούω το μόνο πρόβλημα του κ.Αβραμόπουλου είναι αν θα γίνουν διπλές εκλογές τον Ιούνιο.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν ξέρω αν λύνω τα χέρια του κ.Αβραμόπουλου. Αυτή την πρόθεση την είχα δηλώσει εδώ και καιρό. Πολλοί πιστεύουν ότι θα κάνω τακτικές κινήσεις. Γελιούνται. Εχω έναν στόχο και πάνω σ' αυτό τον στόχο δουλεύω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Αρα, διευκρινίσαμε ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν διπλές εκλογές. Έχετε την αίσθηση, επειδή έχετε βρει το στόχο και ενδεχομένως θα τον πετύχετε, ότι μπορεί αυτός ο στόχος να μην είναι αρκετός για να ξανακερδίσετε τις εκλογές;

Δηλαδή, να βάλετε τη χώρα στην ΟΝΕ και να σας πει ο ελληνικός λαός: "Ευχαριστούμε πολύ κ.Σημίτη, πήγαινε σπίτι σου τώρα και να έρθουν οι επόμενοι;". Το έχετε σκεφτεί σαν ενδεχόμενο;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Υπάρχουν δύο απόψεις στην πολιτική. Η μια άποψη είναι, κέρδισα μία φορά τις εκλογές και πρέπει να κάνω το παν, το δυνατόν για να συνεχίσω να είμαι στην καρέκλα και να μην κουνηθώ από την καρέκλα. Εγώ δεν έχω αυτή την άποψη για την πολιτική. Εγώ πήρα μια εντολή. Αυτή την εντολή θέλω να εκτελέσω.

Και πιστεύω ότι ο ελληνικός λαός θα τιμήσει μετά την προσπάθεια την οποία έκανε αυτή η κυβέρνηση, θα δώσει πάλι σ' αυτή την κυβέρνηση, στο ΠΑΣΟΚ, την εντολή να χειριστεί τη διαδικασία η οποία θα ακολουθήσει την ένταξη στην ΟΝΕ.

Τα αποτελέσματα πιστεύω μετράνε. Και το σημαντικό αποτέλεσμα για τη χώρα είναι ότι θα βρίσκεται στην ΟΝΕ. Αυτό το γεγονός, αυτό το επίτευγμα θέλω να το πετύχω και θα το θεωρήσει και ως επίτευγμα ο ελληνικός λαός.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είναι ενδιαφέρον αυτό που λέτε. Δηλαδή το πρωτεύον είναι να μπούμε στην ΟΝΕ. Το αν θα κερδίσω τις εκλογές είναι δευτερεύον. Αυτό μου λέτε τώρα.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Για την Ελλάδα τι είναι το σημαντικό;

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν κάνω κρίση. Απλώς συνοψίζω αυτά που είπατε.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Εγώ πιστεύω, όμως, ότι αν μπούμε στην ΟΝΕ, αν βελτιώσουμε την οικονομία, όπως τη βελτιώνουμε, θα κερδίσουμε τις εκλογές. Δείχνουν οι σφυγμομετρήσεις ότι υπάρχει μια δυσaréσκεια. Και; Δεν θα είναι στα δύο χρόνια μια δυσaréσκεια σε μια πολιτική η οποία πέτυχε να προχωρήσει πιο γρήγορα από οποιαδήποτε χώρα στην Ευρώπη;

Εγώ καταλαβαίνω ότι κάποιοι ζορίζονται. Αλλά μετά θα φανεί και φαίνεται ήδη, ότι οι θυσίες έπιασαν τόπο. Οτι αυτό το οποίο δώσαμε έφερε αποτέλεσμα. Πιστεύω ότι ο ελληνικός λαός θα κρίνει σωστά.

Είμαι βέβαιος ότι θα κρίνει σωστά. Είμαι βέβαιος ότι όταν έρθει η κρίσιμη στιγμή μπροστά στο δίλημμα: "Θέλετε να συνεχιστεί μιά πολιτική η οποία έδειξε την αποτελεσματικότητά της ή όχι", θα δώσει το ναι σ' αυτούς οι οποίοι εφάρμοσαν αυτή την πολιτική. Δεν έχω καμία αμφιβολία.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Οχι. Βάλατε μια ιεράρχηση την οποία τη θεωρώ θεμιτή. Από εκεί και πέρα είναι εξίσου θεμιτό να πιστεύουμε ότι η πολιτική σας θα .....

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Έκανα, όμως, την εξής ιεράρχηση. Οτι εμένα με νοιάζει το καλό του τόπου. Αυτό είναι το πρώτο για μένα. Αυτό θέλω να το πω με έμφαση.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Το ίδιο λέμε, αλλά το λέμε με άλλα λόγια. Ποιά ήταν η καλύτερη στιγμή της πρωθυπουργίας σας; Οι εκλογές.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Οχι, δεν θα το έλεγα. Η καλύτερη στιγμή της πρωθυπουργίας μου ήταν ότι εντάχθηκε η δραχμή στο μηχανισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών και θα σας εξηγήσω γιατί.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Χαρήκατε με την υποτίμηση δηλαδή.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Οχι, δεν χάρηκα με την υποτίμηση. Το Νοέμβριο του 1997 υπήρχε μια πολύ μεγάλη κρίση. Και θυμόσαστε ότι υπήρχε μια κερδοσκοπική επίθεση στη δραχμή, ότι έφευγε το συνάλλαγμα, ότι υπήρχε μια κρίση καιρό στον τόπο, ότι υπήρχαν ερωτηματικά αν η Ελλάδα θα αντέξει, μήπως η δραχμή οδηγηθεί σε μια ελεύθερη πτώση, ότι θα γίνει οικονομική καταστροφή.

Εμείς είχαμε σχεδιάσει το πώς θα ενταχθούμε σ' αυτό το μηχανισμό, πώς θα προχωρήσουμε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Όσα εγράψαν δηλαδή περί αγνοίας του κ.Παπαντωνίου, η όλη αυτή διαδικασία, ήταν αναληθή μου λέτε αυτή τη στιγμή. Οτι αγνοούσε ο κ.Παπαντωνίου την ιστορία της ένταξης στο σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Οχι προς Θεού. Υπήρχε σχεδιασμός, όμως, ο οποίος ίσως προέβλεπε ότι αργότερα θα πετύχουμε αυτό το αποτέλεσμα. Για να μπεις χρειαζόταν μια σταθερή εξέλιξη, βήματα. Και όλοι είδαμε εκεί ότι όλη αυτή η κρίση μπορεί να μας φέρει πίσω.

Κάναμε μια συστηματική προσπάθεια, η οποία οδήγησε σε πολλές συνεννοήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο, εγώ ο ίδιος πήρα - για παράδειγμα - τον κ.Κολ τηλέφωνο, μεταξύ άλλων, για να προχωρήσει αυτό το θέμα και μέσα από πολύ δύσκολες διαδικασίες πετύχαμε αυτό το οποίο θα έδινε μια άλλη ποιότητα στην ελληνική οικονομία. Το καταφέραμε το Μάρτη του 1998.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Και το λέτε την καλύτερη στιγμή της πρωθυπουργίας σας.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Και το θεωρώ ότι ήταν εκείνο το οποίο εξασφάλισε στην Ελλάδα το πιο σημαντικό στη διάρκεια της τετραετίας. Η νίκη στις εκλογές του '96 ήταν μια πολύ ευχάριστη νίκη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τη χαρήκατε θέλω να πω.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Τη χάρηκα βεβαίως, αλλοίμονο. Κερδίζεις τις εκλογές και δεν χαιρέσαι! Αλλά αν μου πείτε ποιο ήταν το πιο κρίσιμο, το πιο δύσκολο και ταυτόχρονα επειδή ήταν δύσκολο και υπερνικήθηκε, το πιο ευχάριστο, θα σας πω ότι ήταν η αντιμετώπιση αυτής της κρίσης από το Νοέμβρη μέχρι το Μάρτη και το αποτέλεσμα το είδε ο ελληνικός λαός έγιναν δύο κρίσεις στην παγκόσμια οικονομία έκτοτε και η Ελλάδα συμπεριφέρθηκε όπως συμπεριφέρονται οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Είτε ήταν Ελλάδα, είτε ήταν Ιταλία, είτε ήταν Γαλλία, περίπου τα ίδια συνέβησαν. Αρα, φύγαμε από εκεί που είμασταν παλιά και μπήκαμε σε άλλο βαγόνι του τρένου.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είστε βαθιά ευρωπαϊστής. Δηλαδή θέλω να πω ότι θεωρείτε ότι η χώρα μας, σε όλη μας τη συζήτηση...

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Είμαι πολύ δεμένος με την πατρίδα μου, την Ελλάδα. Θέλω να το πω αυτό. Οχι μονάχα γιατί είναι μια πάρα πολύ ωραία χώρα, όχι μονάχα γιατί οι άνθρωποι είναι άνθρωποι που έχουν ζεστασιά, έχουν κέφι, είναι άνθρωποι που τους αρέσει η ζωή, αλλά και επειδή πιστεύω ότι το περιβάλλον, ο τρόπος ζωής πολύ συμβάλλει στο να έχουμε μια ζωή η οποία είναι αρκετά διαφορετική από την τυποποιημένη ζωή που υπάρχει αλλού.

Αλλά, αυτός ο μικρός χώρος εδώ με τις ιδιαιτερότητές του, δεν μπορεί να επιζήσει αν σταθεί παράπλευρα, έχοντας την αυταπάτη ότι

μπορεί να μην τα καταφέρει. Δεν υπάρχει σήμερα, πιστεύω στην Ευρώπη αλλά θα έλεγα και στον κόσμο, καμία περιφέρεια, κανένας τόπος που να μπορεί να σταθεί μόνος του.

Εγώ θέλω να δώσω στους Έλληνες ακριβώς αυτή την αίσθηση. Οτι αν θέλετε να διατηρήσετε αυτό που έχετε, αν θέλετε να πετύχετε να έχετε περισσότερες ευκαιρίες, τότε θα πρέπει να τρέξετε μαζί με τους άλλους και σ' αυτό τον αγώνα δρόμου να είστε ακόμα πιο γρήγοροι από αυτούς.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Είναι συνεχής η προσπάθεια.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Είναι και ευχάριστη η προσπάθεια. Δεν δημιουργούμε άγχος. Είναι η ελπίδα. Εγώ τονίζω ότι υπάρχει ελπίδα αυτή τη στιγμή, ελπίδα ορατή για την Ελλάδα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Τι σας δυσκόλεψε πιο πολύ σ' αυτή την τριετία; Οι άνθρωποι, οι δομές ή οι νοοτροπίες; Γιατί συνηθίζουμε να χωρίζουμε σ' αυτές τις τρεις κατηγορίες τα εμπόδια. Τι δεν είχατε υπολογίσει όταν εκλεγήκατε Πρωθυπουργός; Τι ήταν αυτό που είχατε υποτιμήσει ως σημείο αντίστασης;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν είχα υποτιμήσει. Ήμουν τόσα χρόνια στην πολιτική και ξέρω ότι και συντεχνιακές νοοτροπίες υπάρχουν και ότι πολλοί είναι δεμένοι με το παρελθόν, ότι γενικά ο άνθρωπος θέλει να αλλάξει τα πράγματα σε όφελός του, αλλά δεν θέλει να προσφέρει, να πετύχει αυτή η προσπάθεια.

Εδώ όλα είναι δύσκολα, γιατί η Ελλάδα δεν βρισκόταν στο επίπεδο άλλων χωρών, που είχαν ζήσει τις γρήγορες εξελίξεις της βιομηχανικής επανάστασης και της μεταβιομηχανικής εποχής. Είμαστε 2-3-4 σκαλιά πιο πίσω και πρέπει να κάνουμε ένα άλμα. Ένα άλμα δεν γίνεται γρήγορα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Και δεν γίνεται χωρίς κόστος.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Η απεργία των τελωνειακών: ο κόσμος δεν είχε βενζίνη, διαμαρτυρόταν δικαίως. Τι πήγαμε να κάνουμε; Πήγαμε να ενώσουμε τα 100 περίπου επικουρικά ταμεία σε ένα ταμείο για να λειτουργεί πιο ορθολογικά. Δεν ήθελε μια ομάδα ανθρώπων αυτό το οποίο το σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων ήθελε.

Τι είναι; Οι άνθρωποι; Βεβαίως είναι οι άνθρωποι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Αλλά δεν μπορείτε να περιμένετε όμως από μια κατηγορία ανθρώπων -και το λέω γενικώς αυτό το πράγμα- να απεκδυθούν τόσο εύκολα ενός προνομίου, ενός δικαιώματος που το έχουν κατακτήσει με απεργίες ενίοτε.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν το περιμένω, γι' αυτό και η πρωθυπουργία, η κυβέρνηση είναι ένας αγώνας, δεν είναι κάτι ευχάριστο. Νομίζουν κάποιοι ότι στεκόμαστε απάνω απ' όλους τους άλλους και απολαμβάνουμε.

Σας διαβεβαιώ ότι δεν απολαμβάνουμε καθόλου. Σας διαβεβαιώνω ότι είναι ένας καθημερινός αγώνας γιατί και χρέος έχουμε και ευθύνη έχουμε και την συναίσθηση ότι είμαστε εδώ γιατί ο ελληνικός λαός περιμένει κάτι από εμάς. Κι αυτό θέλουμε να το δώσουμε.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Μιλήσατε για το συμφέρον -και κοντεύουμε να τελειώσουμε αυτή την πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση- του τόπου, για τις εκλογές, για όλα αυτά τα πράγματα. Δεν σας άκουσα να μιλήσετε σε εννοιολογικό επίπεδο καθόλου. Και ειλικρινά θα ήθελα να μου πείτε, αισθάνεσθε μέσα σας σοσιαλιστής;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Βεβαίως αισθάνομαι σοσιαλιστής.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Η εξουσία σας έκαμψε σ' αυτό;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Όχι, καθόλου.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Καθόλου;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Πρώτα απ' όλα θέλω να σας πω, επειδή πολύ συζήτηση γίνεται για το κοινωνικό πρόσωπο του ΠΑΣΟΚ κλπ., ότι η κυβέρνηση αυτή, είπα πριν για τον ΟΓΑ που έγινε Κύριο Ταμείο Ασφάλισης, μπορώ να αναφέρω το ΕΚΑΣ, μπορώ να αναφέρω ότι πρώτη φορά σ' αυτή την έκταση έγινε στην Ελλάδα ένα πρόγραμμα για την καταπολέμηση της ανεργίας και την αύξηση της απασχόλησης.

Εγώ καταλαβαίνω το σοσιαλισμό, πιστεύω _όπως έχει διαμορφωθεί εδώ και χρόνια σε ολόκληρη την Ευρώπη, περισσότερες δυνατότητες, περισσότερες ευκαιρίες για τον κάθε πολίτη, καλύτερες συνθήκες ζωής.

Με την οικονομία εξασφαλίζουμε καλύτερες συνθήκες ζωής, ανεβαίνει το βιωτικό επίπεδο, έχουν περισσότερα χρήματα όλοι στη τσέπη τους. Με μία ανάπτυξη η οποία είναι αποτέλεσμα αυτής της οικονομικής προσπάθειας έχουμε την μεγαλύτερη ανάπτυξη στην Ευρώπη, δημιουργούμε περισσότερες δυνατότητες και ευκαιρίες. Και με τις επεμβάσεις τις οποίες κάνουμε στους θεσμούς προσπαθούμε να εξισορροπήσουμε κοινωνικές αδικίες και να δημιουργήσουμε περισσότερη κοινωνική συνοχή και κοινωνική αλληλεγγύη.

Τις κοινωνικές δαπάνες εμείς σε αντίθεση με πολλές άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τις αυξήσαμε. Βεβαίως δεν γίνονται όλα με μια ...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Αυτό το έχετε πει πολλές φορές. Αντιλαμβάνεστε όμως τη δυσκολία που θα έχει ενδεχομένως ένας απλός συνταξιούχος να καταλάβει το κατά πόσο είναι σοσιαλιστική η κυβέρνησή του όταν το Χρηματιστήριο ανεβαίνει 75% μέσα σε ένα χρόνο, όταν το εισόδημα του συνταξιούχου ανεβαίνει κατά 1 ή 2%;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Ναι, αλλά αν είναι στο ΕΚΑΣ, τώρα δεν ξέρω τα ποσοστά, μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι πήρε πολύ περισσότερα λεφτά από το 2% και θα πρέπει κι αυτός να καταλάβει και καταλαβαίνει, ότι για τους χαμηλοσυνταξιούχους κάναμε μία σημαντική προσπάθεια.

Και έχω δηλώσει ήδη, ότι εάν προχωρήσει έτσι η οικονομική πολιτική όπως προχωρεί, θα έχουμε πολύ περισσότερα χρήματα στη διάθεσή μας και για να κάνουμε μεταρρυθμίσεις στο φορολογικό σύστημα οι οποίες αφορούν τους εργαζόμενους και για να κάνουμε μία μεγαλύτερη προσπάθεια στην κοινωνική πολιτική.

Εγώ να ρωτήσω επειδή το θέτετε έτσι το θέμα, δηλαδή οι κυβερνήσεις στην Αγγλία οι οποίες εφαρμόζουν κι αυτοί μία πολιτική σταθερής οικονομίας, στην Ολλανδία που είναι σοσιαλιστικές, που εφαρμόζουν κι αυτές αυτό το σύστημα, ο κ.Ζοσπέν δεν άλλαξε σε τίποτε μα σε τίποτε τον τρόπο με τον οποίον εφαρμόζει αυτή την ίδια την οικονομική πολιτική ή ο κ.Νταλέμα που προέρχεται από το πρώην Κομμουνιστικό Κόμμα που εφαρμόζει την ίδια πολιτική, όλοι αυτοί δεν είναι σοσιαλιστές, όπως κι εμείς δεν είμαστε σοσιαλιστές;

Όλοι το ίδιο κάνουμε, διότι όπως σας είπα, η βάση πάνω στην οποία στηρίζεται αυτή η προσπάθεια είναι η οικονομική βελτίωση για περισσότερες δυνατότητες και ευκαιρίες.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Αυτό που σας λένε, δεν λένε ότι όλοι αυτοί δεν είναι σοσιαλιστές.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Ε, μ' αυτό λένε, γιατί μου λένε η πολιτική την οποία εφαρμόζω εγώ, δεν είναι η πολιτική που εφαρμόζουν οι άλλοι. Κι αυτό βέβαια είναι ένα μεγάλο ψέμα θα έλεγα, διότι την ίδια πολιτική εφαρμόζουν οι άλλοι, την ίδια δημοσιονομική πολιτική εφαρμόζουν οι άλλες σοσιαλιστικές κυβερνήσεις. Την ίδια οικονομική πολιτική σταθεροποίησης και ανάπτυξης εφαρμόζουν οι άλλες σοσιαλιστικές κυβερνήσεις.

Το αν βέβαια η Γερμανία ή η Γαλλία είναι πιο πλούσιες από την Ελλάδα και άρα έχουν περισσότερες δυνατότητες, είναι κάτι διαφορετικό. Εάν γίνουμε και όταν γίνουμε κι εμείς πιο πλούσιοι, το είπα...

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Θα γίνουμε και πιο σοσιαλιστές μου λέτε.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Όχι, καθόλου κύριε Πρετεντέρη. Είμαστε σοσιαλιστές κ.Πρετεντέρη και δεν το δέχομαι αυτό με τίποτα, διότι για δέστε και την άλλη πλευρά. Τι λέει η άλλη πλευρά; Η άλλη πλευρά δεν λέει, αγορά χωρίς κανένα φραγμό; Δεν λέει ιδιωτικοποίηση χωρίς κανένα φραγμό; Δεν λέει ότι δεν την ενδιαφέρουν τα θέματα κοινωνικής συνοχής τόσο πολύ ή καθόλου και κοινωνικής αλληλεγγύης;

Μην μπερδεύουμε τα πράγματα. Υπάρχουν σαφείς διαχωριστικές γραμμές και αυτές τις διαχωριστικές γραμμές πρέπει να τις βλέπουμε και επειδή μου δίνετε την ευκαιρία, θέλω να τις τονίσω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Εσείς τις βλέπετε.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Εγώ τις βλέπω βεβαίως.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Θεωρείτε ότι εσείς από τον κ.Καραμανλή έχετε μια ουσιαστική πολιτική διαφορά.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Θεωρώ ότι έχω μία ουσιαστικότερη πολιτική διαφορά από τον κ.Καραμανλή και δεν έχει να σκεφτεί κανείς παρά το '90-'93 όπου ήταν η Νέα Δημοκρατία στην κυβέρνηση.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Οχι ο κ.Καραμανλής όμως, ήταν πολύ νέος τότε, για να είναι στα πράγματα.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Καλά. Η Νέα Δημοκρατία, ο κ.Καραμανλής. Η Νέα Δημοκρατία είχε μια άλλη πολιτική απ' αυτή, γι' αυτό και η Ελλάδα δεν πήγε μπροστά τα τρία χρόνια. Αλλάξαν τρεις υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και στο τέλος τα φέρανε όλα πίσω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Δεν πιστεύετε ότι έχουν συγκλίνει πια τα κόμματα; Έχουν συγκλίνει η δεκαετία του '80 που ήταν αδιανόητη, η πολιτική του ΠΑΣΟΚ από της Νέας Δημοκρατίας ήταν δύο κόσμοι, τώρα πια δεν είναι έτσι.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν συμφωνώ μαζί σας ότι τα δύο κόμματα έχουν συγκλίνει με την έννοια, ότι υπάρχει ταυτότητα απόψεων. Κάθε άλλο μάλιστα. Αλλά δέστε, υπάρχουν κάποια θέματα τα οποία έχουν λυθεί, τα οποία παλιά ήταν η διαχωριστική γραμμή Δεξιάς- Αριστεράς.

Το θέμα της δημοκρατίας, έχει λυθεί αυτό. Υπάρχει δημοκρατία στην Ελλάδα. Το θέμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει λυθεί κι αυτό. Επειδή έχουν λυθεί κάποια βασικά θέματα, οι διαφορές είναι αλλού. Υπάρχουν βασικές διαφορές αλλού. Και οι βασικές διαφορές είναι σε σχέση όπως είπα πριν, με το άτομο, με τις δυνατότητες, με τις ευκαιρίες, με τη στήριξη η οποία γίνεται για να υπάρχει περισσότερη ισότητα, κοινωνική δικαιοσύνη, κοινωνική αλληλεγγύη. Το ότι τα προβλήματα έχουν γίνει πιο πολύπλοκα, σημαίνει επίσης όμως, ότι οι διαφορές ανάγονται σε σημεία τα οποία είναι και πιο πολύπλοκα. Υπάρχουν όμως ουσιαστικές διαφορές.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, για να συνοψίσω αυτή την συζήτησή μας που έφτασε στο τέλος πια, μου λέτε η Ελλάδα άλλαξε μέσα στα τρία χρόνια. Ενδεχομένως δεν τα κάναμε όλα ή δεν κάναμε όσα θα θέλαμε να κάνουμε, αλλά τουλάχιστον μπήκαν οι βάσεις σε ορισμένους τομείς εκτός της οικονομίας.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Οχι μόνο οι βάσεις κ.Πρετεντέρη.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Και ο σχεδιασμός τους εν πάση περιπτώσει προχώρησε.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Προχώρησαν αρκετά πράγματα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Προχώρησαν αρκετά πράγματα. Εσείς ο ίδιος δεν αλλάξατε πολύ από την εξουσία, μου λέτε επίσης.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Αυτό βέβαια θα το κρίνουν οι άλλοι. Εγώ έτσι το κρίνω.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Εσείς το κρίνετε έτσι. Στις εκλογές του 1996 υπήρχε αυτό το περίφημο Debate στην κρατική τηλεόραση, μεταξύ σας και του κ.Εβερετ. Και η τελευταία ερώτηση αν θυμάμαι καλά που ετέθη, είναι "τι θα λέγατε σήμερα, σ' έναν 16χρονο". Η ερώτηση ξαναείναι επίκαιρη γιατί οι 16χρονοι κάνουν καταλήψεις έξω από τον δρόμο.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Οχι όλοι οι 16χρονοι.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Οχι όλοι, αλλά αρκετοί εξ αυτών. Αυτοί οι 16χρονοι λοιπόν τους οποίους καλέσατε να σας ψηφίσουν τροποντινά, δεν

ψηφίζουν αλλά τους καλέσατε στο πλευρό σας το 1996, τώρα φαίνονται να συγκρούονται μαζί σας. Είπατε εσείς δεν συγκρούεστε μαζί τους. Τι θα λέγατε σήμερα στον 16χρονο;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Πρώτα θα του έλεγα, ότι έχει κάθε λόγο να είναι μαζί μας και κάθε λόγο να στηρίζει την προσπάθειά μας. Γιατί τί θέλει; Θέλει στο σχολείο που βρίσκεται να υπάρχει ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής; Να μάθει να χειρίζεται τον ηλεκτρονικό υπολογιστή; Ολο και περισσότερα εργαστήρια με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, γίνονται στα σχολεία.

Θέλει να ξέρει δυο ξένες γλώσσες; Ήδη τώρα έχει προχωρήσει. Αλλά τα προγράμματα για να μάθει δυο ξένες γλώσσες, θα προχωρήσουν και σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, θα έχει περισσότερη δυνατότητα. Θέλει να μπορεί να μπαίνει στο Πανεπιστήμιο χωρίς περιορισμούς; Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση αυτό έχει σκοπό. 2000-2001-2002 να καταργήσει τους φραγμούς στο Πανεπιστήμιο.

Θέλει αύριο με την οικονομική εξέλιξη να μην έχει το άγχος θα βρει ή όχι δουλειά, θα βρει ή όχι μια ενδιαφέρουσα δουλειά; Γιατί όσο αναπτύσσεται η χώρα, τόσο πιο ενδιαφέρουσες δουλειές υπάρχουν, τόσο μεγαλύτερη προσφορά εργασίας.

Θέλει να είναι ο πολίτης μιας χώρας η οποία βρίσκεται σ' ένα ευρύτερο σύνολο το ευρωπαϊκό, να κινείται, να συμμετέχει σε όλη αυτή την διαδικασία της ευρωπαϊκής εξέλιξης χωρίς να αισθάνεται ότι έρχεται από μία χώρα η οποία τον άφησε πίσω και τα βλέπει όλα βουνό μπροστά του;

Εμείς μ' αυτή την προσπάθεια της ισότιμης ένταξης στην Ευρώπη, μ' αυτή την προσπάθεια ν' ανεβάσουμε το επίπεδο στην δημόσια διοίκηση, στην παιδεία, σε ολόκληρη την χώρα αυτή την δυνατότητα θέλουμε να του δώσουμε.

Δηλαδή, αν θέλει να είναι ένας πολίτης ο οποίος έχει μεγαλύτερη ελευθερία και δυνατότητα, πρέπει να είναι με μία παράταξη η οποία παλεύει για ελευθερία και δυνατότητα.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Εξακολουθείτε να πιστεύετε ότι οι 16ρηδες μπορούν ν' ακούν τον παραδοσιακό λόγο στην Ελλάδα; Μήπως είναι μια γενιά που δεν σας κατανοεί και μας κατανοεί, γενικότερα πια;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Εγώ πιστεύω ότι και τα παιδιά των 16 χρονών, έχουν έναν άλλο τρόπο έκφρασης, όμως έχουν κατανόηση στο ότι ορισμένη πολιτική θέλει να λύσει αυτό το πρόβλημα που έχει ο νέος. Και ότι το πρόβλημα που έχει ο νέος, είναι αυτό: τι θα γίνει αύριο; Ποιόν είναι το μέλλον του;

Και η παράταξη αυτή, η πολιτική που εφαρμόζουμε είναι μια πολιτική η οποία θέλει να δώσει προοπτική στην χώρα. Δίνοντας προοπτική στη χώρα, δίνει και προοπτική στο κάθε νέο παιδί που ζει εδώ και θέλει να ζήσει σε μια χώρα η οποία θα του δίνει όλο και περισσότερο την ευκαιρία ν' αναπτύσσει την προσωπικότητά του.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε σας ευχαριστώ πάρα πολύ γι' αυτή την συζήτηση. Σας εύχομαι καλά γενέθλια, εφόσον είναι τα γενέθλια της πρωθυπουργίας σας, εάν υπάρχει τέτοιου τύπου ευχή.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Ευχαριστώ.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κυρίως όμως εύχομαι αν μπορέσουν να ξεπεραστούν αυτά όλα τα προβλήματα που υπάρχουν στον χώρο της εκπαίδευσης και που πλήττουν νομίζω έναν μεγάλο αριθμό ελληνικών οικογενειών.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Κι εγώ έχω συναίσθηση -επαναλαμβάνω- των προβλημάτων που έχουν οι ελληνικές οικογένειες και γι' αυτό πιστεύω ότι πολύ σύντομα θα ξεπεράσουμε αυτές τις δυσκολίες. Όπως είπα στην αρχή, γίνεται μια εντατική προσπάθεια με διάλογο ν' αντιμετωπιστούν τα προβλήματα και να λυθούν.

Γ.ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ: Κυρίες και κύριοι να σας καληνυχτίσω από το Μέγαρο Μαξίμου, όπου μας φιλοξένησε απόψε ο Πρωθυπουργός κύριος Κωνσταντίνος Σημίτης.